

1. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. – К., 1994. – 254 с. 2. Вакуленко М. Про "складні" проблеми українського правопису (українська латиниця, запозичені слова та ін.). – К., 1997. – 32 с. 3. Вакуленко М. Правописні аспекти науки термінології // Вісник Книжкової палати. – 1998. – № 11. – С. 15–17; 4. Чак Є. Плекаймо слово! // ДивоСлово. – 1999. – № 1. 5. Караванський С. Мовні віруси // Літературна Україна. – 27 квітня 2006 р. 6. Вакуленко М. О. Деякі термінологічні нюанси української мови: як не виплеснути з водою дитину // Вісник НАН України. – 2006. – № 11. – С. 55–64. 7. Даниленко В. П. Лингвистические требования к стандартизуемой терминологии // Терминология и норма. – М., 1972. – С. 5–32.

Г. Вишневська, асп.

ВЕРБАЛЬНЕ ВТІЛЕННЯ КОНЦЕПТУ "ВІДЬМА" У ТВОРЧІЙ СПАДЩИНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА ТА ОЛЕКСАНДРА ОЛЕСЯ

Статтю присвячено аналізу концепту "відьма" у творах Тараса Шевченка та Олександра Олеся. Виявлено основні смисли, що визначають його семантику в мовно-концептуальних картинах світу письменників. Робота виконана в аспекті когнітивної лінгвістики.

Ключові слова: концепт, хтонічне, відьма, картина світу.

Статья посвящена анализу концепта "ведьма" в произведениях Тараса Шевченко и Олександра Олеся. Определены основные смыслы, что обозначают его семантику в лингвоконцептуальных картинах мира писателей. Работа исполнена в аспекте когнитивной лингвистики.

Ключевые слова: концепт, хтоническое, ведьма, картина мира.

This article is devoted to the analysis of a concept "witch" in poetical works of Taras Shevchenko and Oleksandr Oles'. The main meanings determining its semantics in the writers linguistic-conceptual pictures of the world are outlined according the aspect of cognitive linguistics.

Key words: concept, khtonic, witch, picture of the world.

Неповторна творча манера Тараса Шевченка та виписані ним образи постійно звертають на себе увагу читачів, стають об'єктом дослідження науковців. Помітний вплив митця на творчість багатьох його талановитих сучасників та письменників наступних поколінь, зокрема такого, як Олександр Олесь. Творчість Т. Шевченка вивчалася багатьма дослідниками в різних аспектах, але здебільшого це були літературознавчі студії. Подібна ситуація і з творчістю Олеся (В. Петров, М. Зеров, М. Неврлий, Т. Вільчинська, Н. Малютіна та ін.). Тоді як літературно-естетичний погляд на новаторство письменника обов'язково має бути доповнений з'ясуванням його мовного феномена. І хоча мовні особливості творів Шевченка та Олеся досліджували й раніше, проте в аспекті когнітивної лінгвістики вони розглядалися недостатньо, що й визначає актуальність запропонованої розвідки. Значною мірою обох письменників зближує

реалізація в їхніх творах міфопоетичних уявлень українського етносу, а саме суперечливого етнокультурного концепту "відьма" ("ворожка"), що став предметом аналізу. Матеріалом послужили твори "Відьма", "Утоплена", "Причинна", "Тополя" Тараса Шевченка та поетична казка "Івасик Телесик" Олександра Олеся. Мета роботи – простежити семантику вказаного концепту, його конотованість у художній картині світу, репрезентованій відповідно поетами XIX та XX ст. Зауважимо, що саме в цей період українська художня проза й поезія набули загальнонародного, загальнонаціонального характеру, виявили глибинні, часом потаємні, часом до кінця не пізнані особливості "української душі".

Незважаючи на значну кількість праць, в яких з'ясовується природа концепту (С. Воркачов, Ю. Степанов, Д. Лихачов, Н. Арутюнова), розглядаються різні підходи до його вивчення, а саме: лінгвокогнітивний (О. Кубрякова, З. Попова, Й. Стернін, О. Бабушкін), лінгвокультурологічний (С. Нікітіна, С. Ляпін, М. Алефіренко, В. Карасик), етнолінгвістичний (В. Жайворонок, В. Кононенко) та психолінгвістичний (Р. Фрумкіна, О. Залевська), – єдиної дефініції концепту поки що немає. Переваги когнітивної лінгвістики й когнітивного підходу – в тому, що вони відкривають широкі перспективи бачення мови в її різноманітних зв'язках із людиною, з її інтелектом і розумом, з усіма мисленнєвими й пізнавальними процесами, нею здійснюваними, і, нарешті, з тими механізмами та структурами, які лежать в їх основі [5, 3]. Апелюючи до поняття концепту, погоджуємось із думкою дослідників, що в основі концепту лежить колективне несвідоме, архетип, нерідко й міфологема. Як зазначає О. Кубрякова, "концепт – це деякий окремий смисл, ідея, що є у нас у свідомості, але головне, що така ідея існує як оперативна одиниця в процесах думки, причому одиниця, що виступає як гештальт – як цілком самостійна й чітко виділена окрема від інших сутність" [4, 316]. Такі гештальти припускають членованість, можливість виділення ознак їхньої будови, тобто репрезентацію в ментальному лексиконі. Звідси уявлення про концепти як про носії структурованого знання, що передбачають наявність різних ознак, тобто опису їх саме як структури; це дає право визначати різні за змістом типи концептів, хоч самі принципи їх опрацювання можуть бути багатоплановими й розглядатися з різних точок зору.

Літературно-художнє, передовсім поетичне, мовлення з його тяжінням до узагальнень і абстрагованих понять надає широкі можливості вивчення контекстного вживання найменувань, включених у концептуальне поле; такі назви здебільшого є заголовковим позначенням концепту й утворюють довгі ряди асоціативних зв'язків, оцінних характеристик тощо. "Для з'ясування внутрішнього вмісту концепту, що його вкладає в художній твір поет, здебільшого потрібне звернення до більш широкого контексту, достатньо довгого ряду пов'язаних між собою слів-понять, або й до загального

доробку митця. За таких умов виникає потреба простежити, як доповнюється смисл того чи того концепту від твору до твору, як трансформуються уявлення автора, які нові асоціативно-оцінні конотації виникають тощо. У прозовому художньому тексті насиченість концептуальними назвами помітно зменшується, проте в силу його "тяглості" виникає можливість простежити несуперечливий шлях накопичення конотацій, що характеризують концепт, створюючи цілеспрямований образ" [3, 22–23].

Образ відьми в різних модифікаціях відомий багатьом народам. До нього зверталось і багато українських талановитих письменників (Г. Квітка-Основ'яненко "Конотопська відьма", М. Коцюбинський "Відьма", О. Стороженко "Закоханий чорт" та ін.).

Репрезентований численними контекстами у поетичній творчості Тараса Шевченка і Олександра Олеся концепт "відьма" викликає всебічний інтерес у плані його номінування, реалізації дистрибутивного і дериваційного потенціалу його вербалізаторів, проте наші наукові зацікавлення спрямовані насамперед на дослідження семантики й конотацій цього концепту.

Часто простежується тенденція виділення в окремих творах концептуальних засад, котрі якщо й не є характерними для всього дискурсивного ряду автора, то стають визначальними саме в конкретному тексті, як концепт "відьма" у драматичному творі "Івасик Телесик" Олександра Олеся. Нерідко набір концептів, що їх "сповідує" письменник, суттєво розширюється, вони перетинаються між собою, трансформуються, набувають усе нових і нових ознак, як простежуємо це для концепту "відьма". Основним номінантом аналізованого концепту є лексема *відьма*: *"Люде добрі і розумні добре її знали, а все-таки покриткою і відьмою звали"* [10, 302]. У Т. Шевченка ряд вербалізаторів, проте, значно ширший: *"Бабусенько, голубонько, скажи, коли знаєш! Бо видає мене мати за старого заміж"* [10, 46].

Етимологи пов'язують походження слова *відьма* з давньоруським іменником "вѣдъ" – "знання": спочатку вживалося в значенні "та, що все знає", згодом розвинулося подальше *"ворожка"*, а пізніше – "зла, сварлива жінка". У загальномовних словниках зафіксовані такі визначення цієї лексеми: "Відьма, за народним повір'ям, – жінка, яка, знаючись з "нечистою силою", завдає людям шкоди; чаклунка. Або лайливе, про нечепурну, розхристану або сварливу, злу жінку" [9, 666]. У "Словнику синонімів української мови" наведено такий синонімічний ряд: "Відьма, баба-яга, яга, чаклунка, чарівниця; фурія (з античної міфології)" [8, 279]. Також відомі назви: відюга, відюха, вириця, лиходійниця, чародійка, обавниця, потворниця, яритниця, карга [1, 70]. Зважаючи на той факт, що у Т. Шевченка фігурують дві номінації *відьма* та *ворожка*, подамо також синонімічний ряд до останньої лексеми: "Ворожка, знахарка, ворожбитка, знатниця, баба, бабка, шептуха, знахарка (знахурка), відьма" [8, 625].

Образ відьми, в народному уявленні, – це символ злодійства, чародійства, зловмисності. Відьмою називають не лише ту, яка має хист до чаклунства, а й особу жіночої статі із лайливим характером, недоброю вдачею, інколи – некрасиву жінку загалом. Оцінки жінки за ознакою "відьма" виключно негативні, хоч можуть бути за своєю суттю несправедливими, образливими [3, 64]. Основні компоненти символічного значення – "злодійство", "зловмисність", "чаклунство", "поторність", "вільність", "чвари" [3, 65].

Відьма – один із головних персонажів нижчої демонології [1, 70]. В основі будь-якої діяльності відьом лежить уміння обертатися на живі істоти та неживі предмети. Здатність до перевтілення часом обмежується лише дванадцятьма видами предметів, у які перетворюється відьма, а часом така здатність визнається майже безмежною. Відьма в українській народній творчості може обертатися на собаку з жіночим обличчям, кішку, пацюка, мишу, пташку, змію, жабу, комаху. Такі ж перетворення відьом зафіксовані і в зарубіжному фольклорі. Вважається, що шотландські та італійські відьми переслідують парубків у вигляді кішок; валлонки і фламандки перетворюються на собак, кішок, ворон і сорок; сицилійки – на жаб [6, 6].

Досліджуваний матеріал засвідчує помітну спільність в лінгвальній об'єктивації концептуалізованого образу, однак з огляду на індивідуально-авторську специфіку його змалювання у статті експлікований концепт розглядаємо спочатку у творчості Тараса Шевченка, потім – Олександра Олеся.

Для Шевченка відьма – це перш за все **"людина із надможливостями, котрі незрозумілі людям"**: *"Поки відьми ще літають, поки півні не співають"* [10, 7]. Зважаючи на її людську природу, відьмі також притаманні людські якості, наприклад, вона **"вразлива"**: *"І відьма тяжко заридала. Цигани мовчки дивувались"* [10, 292].

Відомо, що відьми поділяються на природних і навчених. Коли в родині народжувалося поспіль сім дівчат, одна з них (переважно мізинчєня) обов'язково мала стати вродженою відьмою, або ж відьмацтво спадкова риса. Навчені вважалися найактивнішими у здійсненні шкідливих вчинків, бо набували знань від досвідчених чарівниць або від самого чорта, тому кажуть: "Гірша відьма вчена, як родима". Перші нібито мають хвоста, а другі не мають. На відміну від чарівниць, відьми роблять лише зло (крадуть дощ, росу, місяць і зірки, доять чужих корів, роблять "закрутки" – закладання на житі, пшениці). Крадіжки відьмами зірок та їхнє ховання пов'язують із тим, що зірки служили їм для притягання чужих грошей; віра в здійснення зірок, можливо, породила вислів: "Він (вона) зірок із неба не здійсмає", тобто нічим особливим не відзначається [2, 92]. Шевченкова відьма – це передусім **"навчена відьмацтва жінка"**: *"Щось таке її поробила стара Маріула. Якимсь зіллям напувала, то воно й минулось. Потім її стала вчити і лікарювати, які трави, що од чого, і де їх шукати, як сушити чи варити"* [10, 301].

В українській міфотворчості образи-символи привабливої красуні і згорбленої нечепурної старої в лахмітті перетинаються, трансформуються один в одного, пов'язані стрижневою ідеєю жіночої вдачі як згуби [3, 64]. В етнографічній літературі зафіксовано номен *вириця*, що служить для позначення власне старої відьми. Шевченкова відьма теж **"стара жінка"**: *"Пішла стара мов каламар достала з полиці. "Ось на тобі сего дива! Піди до криниці..."* [10, 46]; **"досвідчена"** і тому **"та, що викликає довіру"**: *"Там старий жде з старостами... Скажи ж мою долю"* [10, 46].

У санскриті *"veda"* – священне знання. Можна припустити, що в давнину це слово не мало зневажливого значення та позначало жінок, що зберігали таємне, сакральне, знання. Подібні риси, всезнаючої і далекоглядної, втілені у концепті "ворожка" у творах Т. Шевченка. Отож, вона – **"та, що передбачає майбутнє"**: *"Пішла вночі до ворожки, щоб поворожити: чи довго їй на сім світі без милого жити"* [10, 46]; *"Твою долю, моя доню, позаторік знала, позаторік і зіллячка для того придбала"* [10, 46].

В. Скуратівський зазначає, що відьма за дохристиянських часів популярний позитивний персонаж давньоукраїнської міфології. Вішувала долю людську, лікувала травами, знала замовляння проти всіх бід, нещастя і хвороб. Лікувала поранених під час січі, знімала будь-який біль у людини. Вміла гадати й передбачати різні події по зорях (тобто мала зв'язок із Космосом). У Тараса Шевченка подібні уявлення реалізуються у такому семантичному компоненті, як: **"та, що може посилати забуття (смерть) як вирішення усіх проблем"**: *"Коли не жив чорнобривий, зроби, моя пташко, щоб додому не вернулась... Тяжко мені, тяжко!"* [10, 46].

В образі української відьми злилися початки добра і зла. Їх нескінченна боротьба символізує ідею дуалізму. І хоча світлі наміри змальовуються не так часто, як протилежні, темні, однак і в цьому відгомоні старовинних вірувань бачимо вічне протистояння світла і пітьми. Як і в українській етнокультурі, домінує зле начало. Це засвідчують такі концептуальні смисли в структурі досліджуваного концепту, як-от: **"та, що здатна отруїти"**: *"Найшла відьму, і трути достала, і трутою до схід сонця дочку напувала"* [10, 130]; **"Треба трути роздобути, треба йти шукати стару відьму" [10, 130]; **"та, що наводить причину"**: *"Ото ж тая дівчинонька, що сама блудила: отаку то їй причину ворожка зробила"* [10, 8]; *"Не русалонька блукає: то дівчина ходить, й сама не зна (бо причинна), що такеє робить. Так ворожка поробила, щоб менше скучала, щоб, бач, ходя опівночі, спала й виглядала козаченька молодого, що торік покинув"* [10, 5].**

Водночас Шевченкова відьма – це також **"та, що допомагає людям"**: *"Сама колись діовала, теє лихо знаю; минулося-навчилася, людям помагаю"* [10, 46]. Позитивне ставлення автора до жінки-ворожки засвідчують контексти із демінутивними найменуваннями: *"Бабусенько, голубонько, серце моє, ненько! Скажи мені щирю правду, де милий-серденько?"* [10, 46].

Про концепт "відьма" у творчості Олександра Олеся можна говорити, що він виражений більш яскраво та повно. Передусім йому притаманні негативні характеристики, описані в етнографічній літературі. В драматичній казці "Івасик Телесик" концепт "відьма" реалізує такі негативно конотовані смисли: **"зла, підступна та хитра"**: *"Мене відьма хитра, зла підманила і взяла, обмотала мотузками, й понесла мене лісками, і хотіла вже спекти..."* [7, 24]; *"Прибіжать вони сердиті, прибіжать і на тебе лиху відьму закличуть"* [7, 24]; *"Відьма знов мене мороче, одурити, хитра, хоче"* [7, 25]; *"Ах, відьма хитра, зла Івасика взяла!"* [7, 45]; **"кровожерлива"**: *"Кричи або мовчи, а будеш у печі"* [7, 28]; *"Розводь швидше у печі та Івасика печи! А я піду гостей звати, – будем цілу ніч гуляти"* [7, 31]; *"Зараз свічку засвічу і Івасика спечу"* [7, 33]; *"Ось-ось ми тебе спечемо, а потім смачненько з'їмо"* [7, 33]; **"брехлива"**: *"Не одуриш мене, відьмо, не одуриш..."* [7, 24]; *"Застудилась?.. Хора, кажеш, що учора – годі брехати"* [7, 26]; **"та, що заманює людей у свої пастки"**: *"Відьма схоплює його: "Ага! Піймавсь! Піймавсь?! Як рибка запрачавсь". Зв'язує йому руки й ноги"* [7, 28]; *"Я довго ждала, підслухала, і кожне слово я впіймала. Підкличу зараз я його: не зна він голосу мого"* [7, 24]; *"Пливи ж, пливи мерщій: через хвилину будеш мій!"* [7, 28]. В окремих контекстах об'єктивується по декілька концептуальних смислів водночас, наприклад: *"Відьма мене вкрала, рученьки зв'язала, клацає зубами і несе лісами"* [7, 28]. Тут концепт "відьма" акумулює такі семантичні компоненти, як: **"підступна", "жорстока", "небезпечна", "наділена надприродними можливостями"**.

"Гидка, зловісна баба із гачкуватим носом, червоними очима, що дивляться вниз, – такий опис зовнішності відьми наводить В. Милорадович. – Вона в лиці міняється, жовта, очі чорні – глибоко. Погляд у неї негарний. Її по очам пізнають. Вона на сонце праведне не буде дивитися і в церкві усе дивиться униз" [6, 48]. В. Кононенко зазначає, що відьом зображали частіше страшними потворами із хвостом або блідими жінками з розпущеними по плечах косами і в довгій білій сорочці [3, 64]. Концепт "відьма" також акумулює подібну семантику: **"та, що має неприємну зовнішність та голос"**: *"Як співає, знаю я, рідна матінка моя. В неї ніжний голосочок – як тонесенький дзвіночок. А у відьми він хрипить – мов стара верба рипить"* [7, 25].

Негативні конотації супроводжують і такі концептуальні смисли, як **"страшна в гніві"**: *"Прибігає до дерева й починає його гризти: "Не вгризу! Безсила я. Біжу мерщій до коваля! Залізні зуби він скує..."*" [7, 39]; *"Ледве встиг на дуба злізти, відьма стала дуба гризти, і загинув, певно б, я, та летіло гусеня..."* [7, 45]; **"злопам'ятна"**: *"Не скуєш? Не прощу!.. Червоного півня пуцу"* [7, 26].

"Відьми й відьмаки творять наднатуральні дива: держать у своїх руках дощ, град, росу, хмари й вихрі" (І. Нечуй-Левицький). За повір'ям, відьма здатна "викрадати дощові хмари", перетворювати їх на жаб і ховати удома в глеках чи в погребі. Коли наставала посуха – люди шукали в жінки жабу. Вішали її на воротах, тоді жаба або "викликала" дощ, або висихала. Якщо висихала, відьму кидали в річку чи озеро. Якщо не тоне – відьма. Відповідно в Олеся відьма – це **"та, що може осушити водойму"**: *"Вода під боком... А як зникне ненароком?.. Он під вербами криниця... А як висохне і там?"* [7, 26].

З прийняттям християнства відьма стає негативним персонажем української демонології. Головне її "заняття" красти молоко в сусідських корів (В. Скуратівський). 3 січня відьми задоюють корів [1, 70]. Схожа в цьому плані і Олесева відьма: *"А не ходиш часом в хлів людам портити корів?"* [7, 26].

У легендах про відьом поширеними є перекази про їхні польоти на шабаш. Засобом переміщення тут слугують найбуденніші предмети домашнього вжитку: кочерга, мітла, тріпачка для обробки льону та ін. 29 грудня відьми з усього світу злітаються на Лису гору на шабаш, а 1 січня вони розпочинають з нечистими силами нічні прогулянки; 18 січня зовсім гублять розум від надмірного бенкету [1, 70]. Відьма, яка влаштовує велике застілля для демонічних істот, описана Олесею: *"Банкет у саду відьми. За столами гості. Центральне місце займає відьма, поруч з нею лісовик і водяник"* [7, 35]; *"А як чари вип'єм, ще наллєм, бо до півня третього цю ніч п'єм"* [7, 35]; *"За гостей дорогих, що із пуц лісових, із ярів і болот, із веселих господ, як давно, як колись, на обід цей зійшлись. Швидко перші півні закричать вдалині, – відпочиньте ж усі на траві, на росі"* [7, 37]; *"Відьма: "Не забудьте про музик!"*" [7, 32]. У наведених прикладах об'єктивуються такі компоненти у семантичній структурі концепту "відьма", як-от: **"та, що знається з іншою демоносилою"**, **"та, що боїться світанку"**, **"локусом якої є лісові пущі, яри, болота, а хроносом – ніч"**, **"та, що любить шабаш"**. Олесева відьма не просто знається із демонічними істотами, але і керує ними: *"Підем, підем, не гризись, наперед лише не прись"* [7, 32]; *"За роботу! Не гуляти! Я вже йду гостей скликати"* [7, 33].

Щоб позбутися відьом, на Святвечір обсіпають хліви й стайні свяченим маком. За народними повір'ями, коли вмирає відьма, треба знімати степлю, бо інакше вона не може вмерти; мертва відьма встає з могили робити людям зло, тому її треба пробивати осиковим кілком у серце або її могилу [2, 92]. Тому відьмування жінок здавна викликало неприязнь і осуд. Відповідно і в Олеся відьма – це та, що зазнає переслідувань з боку людей: *"Затупотять ніженьками ще й поб'ють, проженуть тебе далеко, проженуть"* [7, 24]. Хоча інколи буває і близькою з ними: *"Що з тобою, кумо, сталось?"* [7, 27]; *"Коваль з Відьмою пішли в кузню"* [7, 27].

Якщо у Шевченка відьма частіше навчена то в Олеся відьмацтво – це передусім спадкова риса, що передається дочці від матері: *"Трошки зілля наварила, книш із попелу спекла, піріжків з червоним жаром, а тепер іще щось зварим"* [7, 30]. За повір'ям, молода відьма зветься яритниця (від ярий – весняний), вона схильна до любовних забав. Така відьма, заварюючи чарівне зілля, замовляє: "Терлич, терлич! Мого милого поклич!" [1, 71].

Отже, існують відмінності в об'єктивації концепту "відьма" у поетичній творчості Тараса Шевченка й Олександра Олеся. У Шевченкових поемах цей концепт акумулює у своїй семантиці народні уявлення про відьму як жінку з надзвичайними можливостями, яка своїми діями може як нашкодити, так і допомогти людям. Натомість у поетичній казці Олександра Олеся даний концепт реалізує передусім негативно конотовані смисли, пов'язані з традиційними, наприклад із зарубіжного фольклору, уявленнями про відьму як демонічну істоту із відповідними рисами зовнішності та поведінки. Відтак, у творчості обох митців концепт "відьма" є багатограним, полісемантичним. Проте у поетиці Тараса Шевченка він характеризується амбівалентною природою, тоді як в Олесевих текстах – це передусім негативно маркована концептуальна одиниця. Проведене дослідження є частковим. У ході аналізу було розглянуто основні концептуальні смисли в структурі концепту "відьма", тому проблема паралельного його студіювання ще потребує свого вирішення.

1. *Войтович В.* Українська міфологія. – К., 2005. 2. *Жайворонек В.* Знаки української етнокультури: Словник-довідник. – К., 2006. 3. *Кононенко В. І.* Символи української мови. – Івано-Франківськ, 1996. 4. *Кубрякова Е. С.* и др. Краткий словарь когнитивных терминов. – М., 1996. 5. *Кубрякова Е. С.* Язык и знание. – М., 2004. 6. *Милорадович В.* Українська відьма: Нариси з української демонології. – К., 1993. 7. *Олесь Олександр.* Твори: в 2 т. – Т. 2. – К., 1990. 8. *Словник синонімів української мови.* – Т. 1. – К., 2006. 9. *Словник української мови.* – К., 1970–1980. 10. *Шевченко Т.* Кобзар. – К., 1986.

Л. Домилівська, асп.

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ МОВНИХ СИМВОЛІВ Т. ШЕВЧЕНКА У МОВОТВОРЧОСТІ Ю. ЯНОВСЬКОГО

У статті розглядається питання текстової інтерпретації домінантних мовних символів ідіостилу Ю. Яновського. Зокрема, аналізується аспект впливу мовотворчості Т. Шевченка на формування вербалізованого художнього світу Ю. Яновського.

Ключові слова: мовний символ, мовна особистість, текстова інтерпретація, ідіостиль Ю. Яновського.